EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 13.3.2020
COM(2020) 113 final

2020/0043 (COD)

Ehdotus

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUS

asetusten (EU) N:o 1303/2013, (EU) N:o 1301/2013 ja (EU) N:o 508/2014 muuttamisesta siltä osin kuin on kyse erityistoimenpiteistä, jotta saataisiin liikkeelle investointeja jäsenvaltioiden terveydenhuoltojärjestelmiin ja muille talouden aloille covid-19-epidemian vastatoimena

[Koronaviruksen vaikutusten lieventämistä koskeva investointialoite]

PERUSTELUT

1. EHDOTUKSEN TAUSTA

Koronaviruskriisi eli covid-19-epidemia on vaikuttanut jäsenvaltioihin äkillisesti ja dramaattisesti, ja sillä saattaa olla suuri vaikutus jäsenvaltioiden yhteiskuntiin ja talouksiin. Se haittaa jäsenvaltioiden talouskasvua, sillä taloudellinen toiminta hidastuu jyrkästi. Likviditeettiin liittyvät vaikeudet voivat pahentaa tilannetta, kun yrityksillä on vaikeuksia maksaa toimittajilleen ja työntekijöilleen. Samaan aikaan tarvitaan lisää julkisia varoja tukemaan terveydenhuoltojärjestelmiä ja muita epidemiaan suoraan liittyviä toimia.

Tämä on luonut poikkeuksellisen tilanteen, johon on puututtava erityistoimenpiteillä jäsenvaltioiden talouksien, yritysten ja työntekijöiden tukemiseksi ja suojelemiseksi. Mittavia ja nopeita toimia tarvitaan terveydenhuoltojärjestelmissä, jotta ne pystyvät toimimaan huomattavan paineen alaisina, pk-yritysten hyväksi, koska niillä on usein pienemmät marginaalit, sekä työmarkkinoihin ja muihin talouden haavoittuvimpiin osiin kohdistuvien vaikutusten lieventämiseksi. Tilanne koskee koko EU:ta ja edellyttää, että kaikki EU:n ja jäsenvaltioiden tasolla käytettävissä olevat resurssit otetaan käyttöön koronavirusepidemiaan liittyvien ennennäkemättömien haasteiden ratkaisemiseksi.

Sen vuoksi komissio esittää koronaviruksen vaikutusten lieventämistä koskevaa investointialoitetta, jonka tavoitteena on edistää investointeja ottamalla käyttöön Euroopan rakenne- ja investointirahastojen käytettävissä olevia käteisvaroja välittömiä kriisin torjuntatoimia varten. Investoinneista tulee mittavia, ja niiden arvo nousee nopeasti yli 37 miljardin euron. Jotta tähän päästäisiin, komissio ehdottaa, että Euroopan parlamentti ja neuvosto vapauttavat noin 8 miljardia euroa käteisvaroja investointeja varten.

Jotta nämä EU:n 37 miljardin euron julkiset investoinnit voitaisiin kohdentaa nopeasti koronaviruskriisin seurauksiin, komissio ehdottaa, että tänä vuonna luovutaan velvoitteesta periä takaisin Euroopan aluekehitysrahastosta (EAKR), Euroopan sosiaalirahastosta (ESR), koheesiorahastosta ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastosta (EMKR) suoritetut mutta käyttämättä jääneet ennakkomaksut ohjelman päättymiseen asti.

Jäsenvaltioiden on käytettävä vuonna 2020 takaisin perimättä jätettävät määrät EAKR:stä, ESR:stä, koheesiorahastosta ja EMKR:stä koronavirusepidemiaan liittyvien investointien nopeuttamiseen. Jäsenvaltioiden keskimääräisten yhteisrahoitusosuuksien perusteella arvioidaan, että 8 miljardilla eurolla voidaan vapauttaa noin 29 miljardia euroa rakennerahastojen varoja käytettäväksi eri puolilla EU:ta.

Ehdotuksen mukaan EAKR:stä voidaan tarvittaessa tukea pk-yritysten käyttöpääoman rahoittamista väliaikaisena toimenpiteenä, jolla voidaan vastata tehokkaasti kansanterveyskriisiin. Rahastoista rahoitettavista rahoitusvälineistä olisi myös tarvittaessa myönnettävä tilapäisenä toimenpiteenä tukea pk-yrityksille käyttöpääoman muodossa. EAKR:n investointiprioriteettia tutkimuksen, teknologian kehittämisen ja innovoinnin vahvistamiseksi muutetaan niin, että se kattaa myös investoinnit tuotteisiin ja palveluihin, jotka ovat tarpeen kansanterveyspalvelujen kriisinhallintavalmiuksien parantamiseksi. Kriisinhallintavalmiuksia edistävien toimien menojen olisi oltava tukikelpoisia 1. helmikuuta 2020 alkaen.

Jos tämän takia on tarpeen muuttaa ohjelmia, ehdotuksessa määritetään vähäiset muutokset, jotka eivät edellytä komission päätöstä. Ehdotuksessa tehdään myös selväksi, että kriisinhallintavalmiuksien parantamiseen tarkoitetut menot ovat joka tapauksessa

tukikelpoisia 1. helmikuuta 2020 alkaen. Mahdollisuuksia nopeuttaa menoista ilmoittamista käyttämällä vuonna 2018 käyttöön otettuja, yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen 67 artiklan mukaisia uusia tukimuotoja, kuten yksinkertaistettuja kustannusvaihtoehtoja, olisi hyödynnettävä mahdollisimman paljon.

Jäsenvaltioiden kanssa tehtävää työtä koordinoimaan on perustettu työryhmä, joka kartoittaa jäsenvaltioiden täsmällisiä tarpeita ja avustaa niitä sen varmistamiseksi, että varat saadaan käyttöön mahdollisimman pian.

2. OIKEUSPERUSTA, TOISSIJAISUUSPERIAATE JA SUHTEELLISUUSPERIAATE

Ehdotuksessa esitetään seuraavaa:

Muutetaan EAKR-asetusta (EU) N:o 1301/2013 seuraavasti:

(1) Lisätään 3 artiklan 1 kohtaan alakohta, jossa selvennetään, että EAKR:stä voidaan tarvittaessa tukea pk-yritysten käyttöpääoman rahoittamista väliaikaisena toimenpiteenä, jolla voidaan vastata tehokkaasti kansanterveyskriisiin.

(2) Muutetaan 5 artiklan 1 kohdan b alakohtaa siten, että EAKR:n investointiprioriteetti tutkimuksen, teknologian kehittämisen ja innovoinnin vahvistamiseksi voi kattaa investoinnit tuotteisiin ja palveluihin, jotka ovat tarpeen kansanterveyspalvelujen kriisivalmiuksien parantamiseksi.

Muutetaan asetusta (EU) N:o 1303/2013 (yhteisiä säännöksiä koskeva asetus) seuraavasti:

(3) Lisätään ohjelmien muuttamista koskevaan 30 artiklaan uusi 5 kohta tietyistä muutoksista, jotka eivät edellytä komission päätöstä. Muutetaan 96 artiklan 10 kohtaa tämän huomioon ottamiseksi.

(4) Lisätään rahoitusvälineitä koskevan 37 artiklan 4 kohtaan, että rahoitusvälineistä voidaan tarvittaessa myös antaa pk-yrityksille tukea käyttöpääoman muodossa väliaikaisena toimenpiteenä, jolla voidaan vastata tehokkaasti kansanterveyskriisiin.

(5) Lisätään 65 artiklan 10 kohtaan alakohta sen selventämiseksi, että kriisinhallintavalmiuksia parantavien toimien menot ovat tukikelpoisia 1. helmikuuta 2020 alkaen.

(6) Lisätään 139 artiklan 7 kohtaan uusi alakohta, jossa säädetään Investoinnit kasvuun ja työpaikkoihin -tavoitteen mukaisten vuosien 2020–2014 koheesiopolitiikan toimenpideohjelmien sekä EMKR:stä rahoitettavien ohjelmien normaalisti vuonna 2020 palautettavien määrien jättämisestä perimättä takaisin.

Muutetaan EMKR-asetusta (EU) N:o 508/2014 seuraavasti:

(7) Muutetaan 35 artiklaa siten, että EMKR:stä voidaan tukea keskinäisiä rahastoja, jotka maksavat kalastajille rahallista korvausta kansanterveyskriisin aiheuttamista taloudellisista tappioista.

(8) Lisätään 57 artiklaan, että vesiviljelyalan tuottajien tulojen turvaamiseksi EMKR:n tukea voidaan myöntää osallistumiseen vesiviljelykannoille otettaviin vakuutuksiin, jotka kattavat kansanterveyskriisistä aiheutuvat taloudelliset tappiot.

3. JÄLKIARVIOINTIEN, SIDOSRYHMIEN KUULEMISTEN JA VAIKUTUSTENARVIOINTIEN TULOKSET

Ulkoisia sidosryhmiä ei kuultu.

4. TALOUSARVIOVAIKUTUKSET

Ehdotettu muutos ei edellytä muutoksia monivuotisen rahoituskehyksen maksusitoumusmäärärahojen ja maksumäärärahojen vuotuisiin enimmäismääriin, jotka on vahvistettu asetuksen (EU) N:o 1311/2013 liitteessä I. Euroopan aluekehitysrahaston, Euroopan sosiaalirahaston ja koheesiorahaston maksusitoumusmäärärahojen vuotuinen jakauma ei muutu.

Ehdotus helpottaa ohjelman täytäntöönpanon nopeuttamista, mikä johtaa maksumäärärahojen aikaistamiseen.

Komissio seuraa tarkasti ehdotetun muutoksen vaikutusta maksumäärärahoihin vuonna 2020 ottaen huomioon sekä talousarvion toteuttamisen että jäsenvaltioiden tarkistetut ennusteet.

Vuonna 2020 takaisin perimättä jätetyt määrät poistetaan tileistä ohjelman päättämisen yhteydessä.

2020/0043 (COD)

Ehdotus

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUS

asetusten (EU) N:o 1303/2013, (EU) N:o 1301/2013 ja (EU) N:o 508/2014 muuttamisesta siltä osin kuin on kyse erityistoimenpiteistä, jotta saataisiin liikkeelle investointeja jäsenvaltioiden terveydenhuoltojärjestelmiin ja muille talouden aloille covid-19-epidemian vastatoimena

[Koronaviruksen vaikutusten lieventämistä koskeva investointialoite]

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, jotka

ottavat huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 43 artiklan 2 kohdan sekä 177 ja 178 artiklan,

ottavat huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sen jälkeen kun esitys lainsäätämisjärjestyksessä hyväksyttäväksi säädökseksi on toimitettu kansallisille parlamenteille,

ottavat huomioon Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon[1],

ottavat huomioon alueiden komitean lausunnon[2],

noudattavat tavallista lainsäätämisjärjestystä,

sekä katsovat seuraavaa:

(1) Koronaviruskriisin (covid-19) seuraukset ovat vaikuttaneet jäsenvaltioihin ainutlaatuisella tavalla. Kriisi haittaa jäsenvaltioiden talouskasvua, mikä puolestaan pahentaa vakavaa likviditeetin puutetta, joka johtuu jäsenvaltioiden terveydenhuoltojärjestelmiin ja muihin talouden aloihin tarvittavien julkisten investointien äkillisestä ja merkittävästä kasvusta. Näin on muodostunut poikkeuksellinen tilanne, jonka ratkaisemiseksi on toteutettava erityisiä toimenpiteitä.

(2) On erittäin tärkeää, että likviditeetin ja julkisten varojen puute jäsenvaltioissa ei estä Euroopan aluekehitysrahastosta, jäljempänä ’EAKR’, Euroopan sosiaalirahastosta, jäljempänä ’ESR’, koheesiorahastosta, jäljempänä yhdessä ’rahastot’, ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastosta, jäljempänä ’EMKR’, tuettavien ohjelmien mukaisia investointeja, joita tarvitaan koronavirusepidemian torjumiseksi.

(3) Kriisin vaikutusten lieventämiseksi EAKR:stä olisi tarvittaessa tuettava pk-yritysten käyttöpääoman rahoittamista väliaikaisena toimenpiteenä, jolla voidaan vastata tehokkaasti kansanterveyskriisiin.

(4) Kriisin vaikutusten lieventämiseksi tutkimuksen, teknologian kehittämisen ja innovoinnin vahvistamista koskevan EAKR:n investointiprioriteetin olisi katettava investoinnit tuotteisiin ja palveluihin, jotka ovat tarpeen kansanterveyspalvelujen kriisinhallintavalmiuksien parantamiseksi.

---

[1] EUVL C […], […], s. […].
[2] EUVL C […], […], s. […].

(5) Jotta koronavirusepidemiaan voitaisiin reagoida joustavammin, jäsenvaltioille olisi annettava enemmän joustovaraa ohjelmien täytäntöönpanossa ja olisi säädettävä yksinkertaistetusta menettelystä, joka ei edellytä komission päätöstä toimenpideohjelmien muutoksista. Tällaisista muutoksista komissiolle toimitettavia tietoja olisi selvennettävä.

(6) Kriisin vaikutusten lieventämiseksi rahastoista rahoitettavista rahoitusvälineistä olisi tarvittaessa myös tuettava pk-yrityksiä käyttöpääoman muodossa väliaikaisena toimenpiteenä, jolla voidaan vastata tehokkaasti kansanterveyskriisiin.

(7) Jotta kriisin vaikutuksiin voitaisiin reagoida välittömästi, kriisinhallintavalmiuksia parantavien toimien menojen olisi oltava tukikelpoisia 1 päivästä helmikuuta 2020.

(8) Jotta voidaan varmistaa, että jäsenvaltioilla on riittävät varat tarvittavien investointien toteuttamiseksi viipymättä, komission on aiheellista olla antamatta perintämääräyksiä vuonna 2020 toimitettaviin vuotuisiin tilityksiin sisältyvistä jäsenvaltioilta takaisin perittävistä määristä. Jäsenvaltioiden olisi käytettävä perimättä jätetyt määrät nopeuttamaan koronaviruskriisiin liittyviä investointeja, jotka ovat tukikelpoisia asetuksen (EU) N:o 1303/2013[3] ja rahastokohtaisten sääntöjen nojalla.

(9) Kriisin vaikutusten lieventämiseksi EMKR:stä olisi tuettava keskinäisiä rahastoja ja vesiviljelykannoille otettavia vakuutuksia kansanterveyskriisistä kärsivien kalastajien ja vesiviljelijöiden tulojen turvaamiseksi.

(10) Määrät, joita ei ole peritty takaisin vuonna 2020, olisi poistettava tileistä tai niistä olisi annettava perintämääräykset ohjelmien päättämisen yhteydessä.

(11) Koska tuen tarve on kiireellinen, tämän asetuksen olisi tultava voimaan kiireellisesti.

(12) Sen vuoksi asetuksia (EU) N:o 1301/2013[4], (EU) N:o 1303/2014 ja (EU) N:o 508/2014[5] olisi muutettava,

OVAT HYVÄKSYNEET TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

Muutokset asetukseen (EU) N:o 1301/2013

Muutetaan asetus (EU) N:o 1301/2013 seuraavasti:

(1) Lisätään 3 artiklan 1 kohtaan alakohta seuraavasti:

---

3 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1303/2013, annettu 17 päivänä joulukuuta 2013, Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa, Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yhteisistä säännöksistä sekä Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yleisistä säännöksistä sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1083/2006 kumoamisesta (EUVL L 347, 20.12.2013, s. 320).

4 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1301/2013, annettu 17 päivänä joulukuuta 2013, Euroopan aluekehitysrahastosta ja Investoinnit kasvuun ja työpaikkoihin -tavoitetta koskevista erityissäännöksistä sekä asetuksen (EY) N:o 1080/2006 kumoamisesta (EUVL L 347, 20.12.2013, s. 289).

5 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 508/2014, annettu 15 päivänä toukokuuta 2014, Euroopan meri- ja kalatalousrahastosta ja neuvoston asetusten (EY) N:o 2328/2003, (EY) N:o 861/2006, (EY) N:o 1198/2006 ja (EY) N:o 791/2007 sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1255/2011 kumoamisesta.

”Lisäksi EAKR:stä voidaan tarvittaessa tukea pk-yritysten käyttöpääoman rahoittamista väliaikaisena toimenpiteenä, jolla voidaan vastata tehokkaasti kansanterveyskriisiin.”

(2) Korvataan 5 artiklan 1 kohdan b alakohta seuraavasti:

”b) yritysten tutkimukseen ja innovointiin tekemien investointien edistäminen, yritysten, tutkimus- ja kehittämiskeskusten sekä korkeakoulujen välisten yhteyksien ja synergioiden kehittäminen, erityisesti tuotteiden ja palveluiden kehittämiseen tehtävien investointien edistäminen, teknologian siirto, sosiaalinen innovointi, ekoinnovointi ja julkisten palveluiden sovellukset, kysynnän tukeminen, verkostoituminen, klusterit ja avoin innovointi älykkään erikoistumisen avulla, sekä teknologisen ja soveltavan tutkimuksen, kokeilutuotantolinjojen, tuotteiden varhaisen validoinnin, edistyneiden tuotantotekniikoiden ja ensituotannon tukeminen, erityisesti kehitystä vauhdittavien avainteknologioiden alalla ja yleiskäyttöisten teknologioiden levittämisen alalla, sekä terveyspalvelujen kriisinhallintavalmiuksien parantamiseksi välttämättömien investointien edistäminen;”.

2 artikla

Muutokset asetukseen (EU) N:o 1303/2013

Muutetaan asetus (EU) N:o 1303/2013 seuraavasti:

(1) Lisätään 30 artiklaan 5 kohta seuraavasti:

”5. Poiketen siitä, mitä 1 ja 2 kohdassa säädetään, jäsenvaltio voi EAKR:stä, koheesiorahastosta ja ESR:stä tuettujen ohjelmien osalta siirtää ohjelmakauden aikana 1 päivästä helmikuuta 2020 alkaen enintään 8 prosenttia prioriteetin määrärahoista ja enintään 4 prosenttia ohjelman talousarviosta toiseen saman rahaston saman ohjelman prioriteettiin.

Tällaiset siirrot eivät saa vaikuttaa edellisiin vuosiin. Niitä ei pidetä huomattavina eivätkä ne edellytä komission päätöstä ohjelman muuttamisesta. Niiden on kuitenkin oltava kaikkien lakisääteisten vaatimusten mukaisia, ja seurantakomitean on hyväksyttävä ne etukäteen. Jäsenvaltion on toimitettava tarkistetut rahoitustaulukot komissiolle.”

(2) Lisätään 37 artiklan 4 kohtaan alakohta seuraavasti:

”Rahoitusvälineistä voidaan tarvittaessa myös antaa pk-yrityksille tukea käyttöpääoman muodossa väliaikaisena toimenpiteenä, jolla voidaan vastata tehokkaasti kansanterveyskriisiin.”

(3) Lisätään 65 artiklan 10 kohtaan alakohta seuraavasti:

”Poiketen siitä, mitä 9 kohdassa säädetään, sellaisten toimien menot, joilla parannetaan kriisinhallintavalmiuksia koronavirusepidemian yhteydessä, ovat tukikelpoisia 1 päivästä helmikuuta 2020.”

(4) Korvataan 96 artiklan 10 kohta seuraavasti:

”10. Rajoittamatta 30 artiklan 5 kohdan soveltamista komissio antaa täytäntöönpanosäädöksillä päätöksen, jolla hyväksytään kaikki toimenpideohjelman tämän artiklan soveltamisalaan kuuluvat osat, mukaan lukien sen mahdolliset tulevat muutokset, lukuun ottamatta 2 kohdan ensimmäisen alakohdan b alakohdan vi

alakohdan, c alakohdan v alakohdan ja e alakohdan, 4 ja 5 kohdan, 6 kohdan a ja c alakohdan sekä 7 kohdan soveltamisalaan kuuluvia osia, joiden soveltamisesta vastaavat jäsenvaltiot.”

(5) Lisätään 139 artiklan 7 kohtaan alakohdat seuraavasti:

”Poiketen siitä, mitä ensimmäisessä alakohdassa säädetään, komissio ei anna perintämääräystä vuonna 2020 toimitettaviin vuotuisiin tilityksiin sisältyvistä jäsenvaltioilta takaisin perittävistä määristä. Määrät, joita ei ole peritty takaisin, on käytettävä nopeuttamaan koronavirusepidemiaan liittyviä investointeja, jotka ovat tukikelpoisia tämän asetuksen ja rahastokohtaisten sääntöjen mukaisesti.

Määrät, joita ei ole peritty takaisin, on poistettava tileistä tai perittävä takaisin ohjelman päättyessä.”

3 artikla

Muutokset asetukseen (EU) N:o 508/2014

Muutetaan asetus (EU) N:o 508/2014 seuraavasti:

(1) Korvataan 35 artiklan 1, 5, 6 ja 8 kohta seuraavasti:

”1. EMKR:stä voidaan tukea keskinäisiä rahastoja, jotka maksavat kalastajille rahallista korvausta taloudellisista tappioista, jotka aiheutuvat kansanterveyskriisistä, epäsuotuisista sääoloista tai ympäristövahingosta, taikka kalastajien tai kalastusalusten pelastuskustannuksista onnettomuuden sattuessa niiden kalastustoiminnan aikana.”

...

”5. Jäsenvaltioiden on määriteltävä keskinäisten rahastojen perustamista ja hoitoa koskevat säännöt, erityisesti säännöt, jotka koskevat korvausten myöntämistä ja kalastajien kelpoisuutta saada tällaista tukea 1 kohdassa tarkoitettujen kansanterveyskriisien, epäsuotuisten sääolojen, ympäristövahinkojen tai merellä tapahtuneiden onnettomuuksien johdosta, sekä säännöt, jotka koskevat hallintoa ja näiden sääntöjen noudattamisen seurantaa. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että rahaston säännöissä määrätään seuraamuksia kalastajan laiminlyönnin varalta.

6. Kyseisen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen on virallisesti tunnustettava 1 kohdassa tarkoitetut kansanterveyskriisit, epäsuotuisat sääolot, ympäristövahingot tai merellä tapahtuneet onnettomuudet tapahtuneiksi.”

...

”8. Edellä 1 kohdassa tarkoitettua tukea voidaan myöntää vain sellaisten kansanterveyskriiseistä, epäsuotuisista sääoloista, ympäristövahingoista tai merellä tapahtuneista onnettomuuksista aiheutuneiden tappioiden kattamiseksi, jotka ovat yli 30 prosenttia kyseisen yrityksen vuotuisesta liikevaihdosta laskettuna yrityksen kolmen edeltävän kalenterivuoden keskimääräisen liikevaihdon perusteella.”

(2) Lisätään 57 artiklan 1 kohtaan e alakohta seuraavasti:

”e) kansanterveyskriisi”.

4 artikla

Tämä asetus tulee voimaan sitä päivää seuraavana päivänä, jona se julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä

Euroopan parlamentin puolesta	*Neuvoston puolesta*
Puhemies	*Puheenjohtaja*